

Tekna

Arbeidsmarkedsundersøkelsen -arbeidsmarkedet for nyutdannede 2016

TEKNA-RAPPORT 1/2017

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Forord

Denne rapporten er skrevet og publisert av Teknas- Teknisk-naturvitenskapelig forenings generalsekretariat, seksjon for markeds og medlemservice. Dataene ble samlet inn i november 2016. Undersøkelsen er en av mange årlige arbeidsmarkedsundersøkelser gjennomført blant Teknas nyutdannede medlemmer. Hovedformålet med undersøkelsen er å få svar på medlemmenes status på arbeidsmarkedet et halvt år etter eksamen. Årets undersøkelse er gjennomført blant medlemmer som har avlagt eksamen våren 2016.

Cecilie Solberg Bråthen, Terje Kvambe og Øyvind Haldorsen har stått for den praktiske gjennomføringen av undersøkelsen, Cecilie Solberg Bråthen har laget statistikken og skrevet rapporten.

Januar 2016

Katrin Solbakken
Direktør, seksjon for marked og medlemservice

Innhold

Forord	a
Bakgrunnen for undersøkelsen	1
Sammendrag	1
Status pr. 1 november, arbeidsledigheten på samme nivå som i fjor	2
En økning av nyutdannede som fortsetter utdanning og kurs innen enkelte fag.....	5
62 prosent hadde fått jobb før studieslutt.....	6
Flere begynner å jobbe i offentlig sektor	8
De fleste innen privat sektor begynner å jobbe innen rådgivning, data/IT og bygg og anlegg	9
Hvordan påvirker nedgangstidene jobbsøkingprosessen?.....	10
Mange får seg fortsatt jobb gjennom et etablert forhold til en arbeidsgiver.....	10
'Alle' søker fortsatt jobb i privat sektor, men færre, 6 av 10 svarer at de helst ønsker jobb her.....	12
Mindre relevant jobb i dårlige økonomiske tider.....	14
60 prosent av de som hadde fått seg jobb pr.1 november, begynte å søke jobber i 2015, det samme gjaldt for 38 prosent av de arbeidsledige på samme tidspunkt	17
Spørreskjema.....	18

Bakgrunnen for undersøkelsen

Tekna har siden midten av 1980-tallet gjennomført arbeidsmarkedsundersøkelser blant nyutdannede medlemmer, medlemmer som har tatt eksamen fra januar til og med juli inneværende år.

Hovedformålet med undersøkelsen er å kvantifisere hvor mange av medlemmer som er i jobb, eller som har fått seg jobb pr.1.november, et halvt år etter studieslutt.

Årets arbeidsmarkedsundersøkelse, er i år inkludert i lønnsundersøkelsen. 780 av 1889 medlemmer har svart på undersøkelsen, 41 prosent.

Sammendrag

79 prosent av Teknas nyutdannede medlemmer er i jobb pr.1.november 2016. 16 prosent svarer at de er arbeidsledige 12 prosentpoeng flere enn for 5 år siden. Det er mange som har bakgrunn i olje og petroleumsrettede fag som er arbeidsledige.

62 prosent av alle som har svart på undersøkelsen har fått seg jobb før studieslutt, 20 prosentpoeng færre enn for 5 år siden.

Flere har begynt å jobbe i offentlig sektor enn tidligere år, 75 prosent har fått seg jobb i privat sektor, 9 prosentpoeng færre enn i 2014. 90 prosent søker jobb i privat sektor, mens 61 prosent ønsker seg helst jobb i privat sektor, en avtagende trend, som kan ha noe med nedgangstidene å gjøre.

29 prosent får seg jobb gjennom et allerede etablert forhold til en arbeidsgiver, mest sannsynlig gjennom en deltidsjobb hos eller at de har skrevet masteroppgave for arbeidsgiveren. Flere må være oppsøkende nå enn før, det er færre som får seg jobb gjennom karrieredager og bedriftsbesøk enn tidligere. Det er 20 prosentpoeng flere i 2016 enn i 2013 som har fått seg jobb ved å svare på en stillingsannonse på Internett.

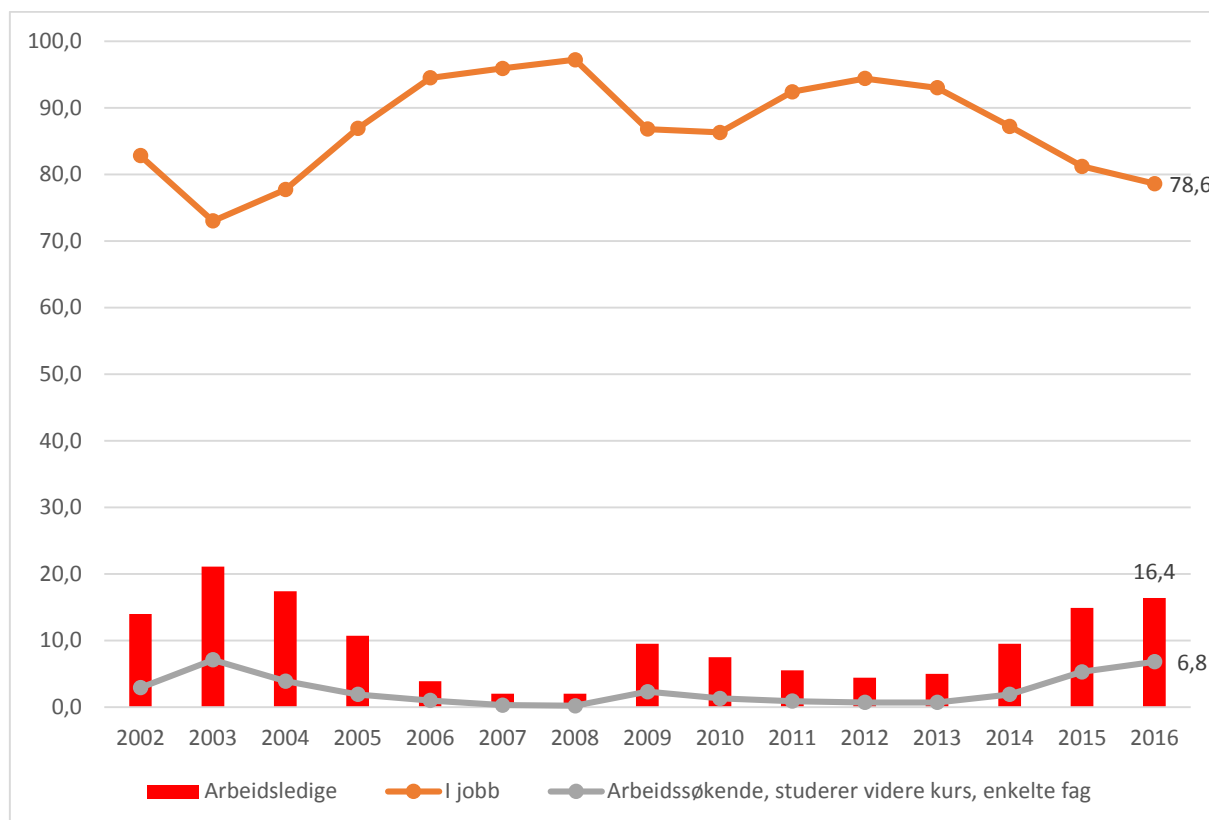
Status pr. 1 november, arbeidsledigheten på samme nivå som i fjor

Arbidsledigheten blant Teknas medlemmer ligger på 16 prosent, det er på samme nivå som ved fjorårets undersøkelse og etter finanskrisen i 2004. Tallene underbygger den økende arbeidsledighets trenden blant Teknas nyutdannede medlemmer de siste 4 årene, 12 prosent poeng opp fra 2012 til 16 prosent i 2016 (tabell 1, figur 1).

Tabell 1 Status pr.1.november

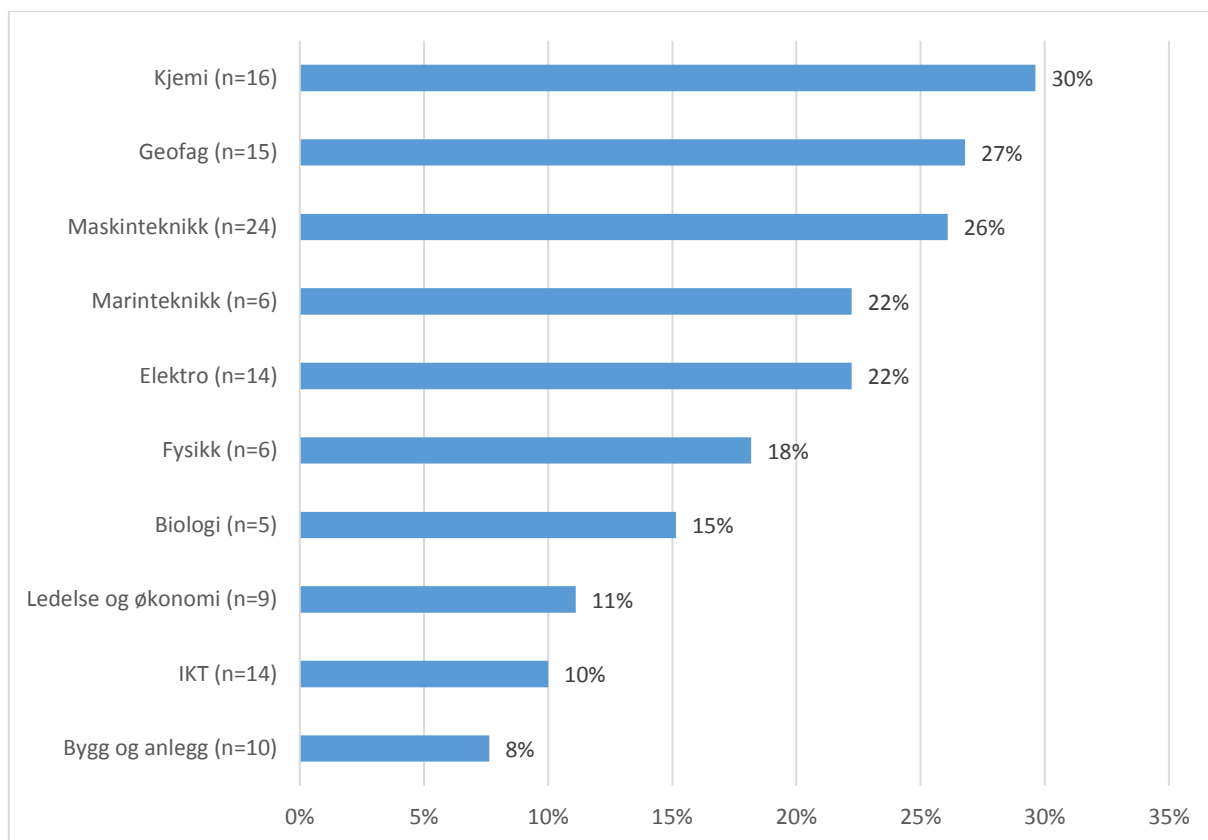
	I prosent														
	vår 2002	vår 2003	vår 2004	vår 2005	vår 2006	vår 2007	vår 2008	vår 2009	vår 2010	vår 2011	vår 2012	vår 2013	vår 2014	vår 2015	Vår 2016
Har fått arbeid, hvorav	82,8	73,0	77,7	86,9	94,5	96,7	97,2	86,8	86,3	92,4	94,4	93,3	87,2	81,2	78,6
I inntektsgivende arbeid	72,8	63,3	69,5	78,3	87,1	90,2	91,8	79,0	78,6	83,9	88,4	86,8	82,4	74,1	73,1
Har fått jobb, men skal tiltre senere	2,1	2,11	1,6	2,7	2,6	0,7	0,9	1,6	1,3	1,5	0,9	1,6	1,2	2,1	1,3
Doktorgradstudium	7,9	7,6	6,6	5,9	4,6	5,8	4,4	6,3	6,4	7,3	5,0	4,9	3,6	5,0	4,2
Arbetsledige, hvorav	13,5	21,1	17,4	10,7	3,9	2,0	2,0	9,5	7,5	5,5	4,4	5,0	9,6	14,9	16,4
Arbetsledig, men søker aktivt jobb	10,6	14,0	13,5	8,8	2,9	1,7	1,8	7,2	6,2	4,6	3,7	4,3	7,7	9,5	9,6
Fortsetter utdanning, kurs, enkelte fag men søker aktivt etter jobb	2,9	7,1	3,9	1,9	1,0	0,3	0,2	2,3	1,3	0,9	0,7	0,7	1,9	5,3	6,8
Annet (fortsetter høyere utdanning på heltid)	-	2,2	4,9	2,3	1,6	1,3	0,8	3,7	6,2	2,2	0,5	1,6	3,3	3,9	1,9
														2,9	3,1

Figur 1 Status pr.1.november

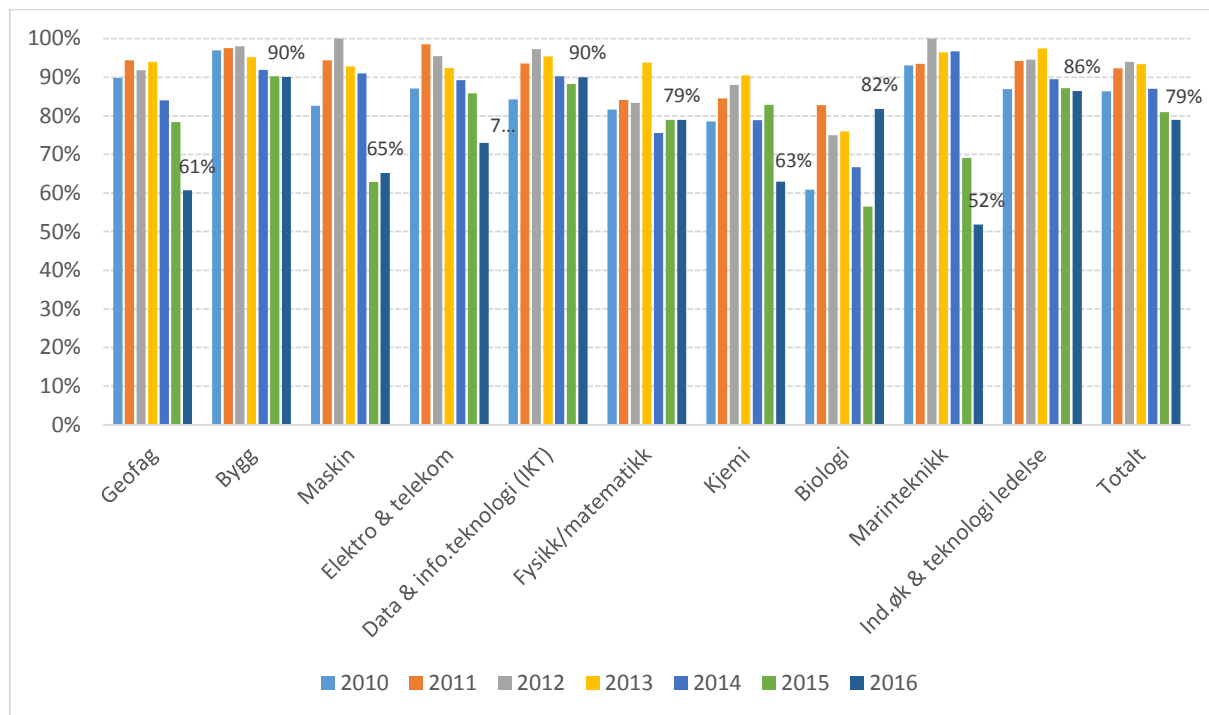
Det er arbeidsledige innen alle faggrupper, flest er det allikevel innen maskinteknikk, geofag, kjemi marinteknikk og elektro, aktuelle fagretninger innen olje og gass bransjen og oljeservicenæringen tilknyttet olje og gassbransjen (Vi gjør oppmerksom på at det er forholdsvis få svar pr. faggruppe).

Figur 2 Arbeidsledighet innen forskjellige faggrupper

Figur 3 viser andelen i inntektsgivende arbeid blant Teknas faggrupper fra 2010 til 2016. Vi ser at endringene innen petroleumsrettede fag er forholdsvis store. Det er mange færre som svarer at de er i inntektsgivende arbeid her enn tidligere år.¹

Figur 3 Andel i inntektsgivende arbeid innen den enkelte faggruppe

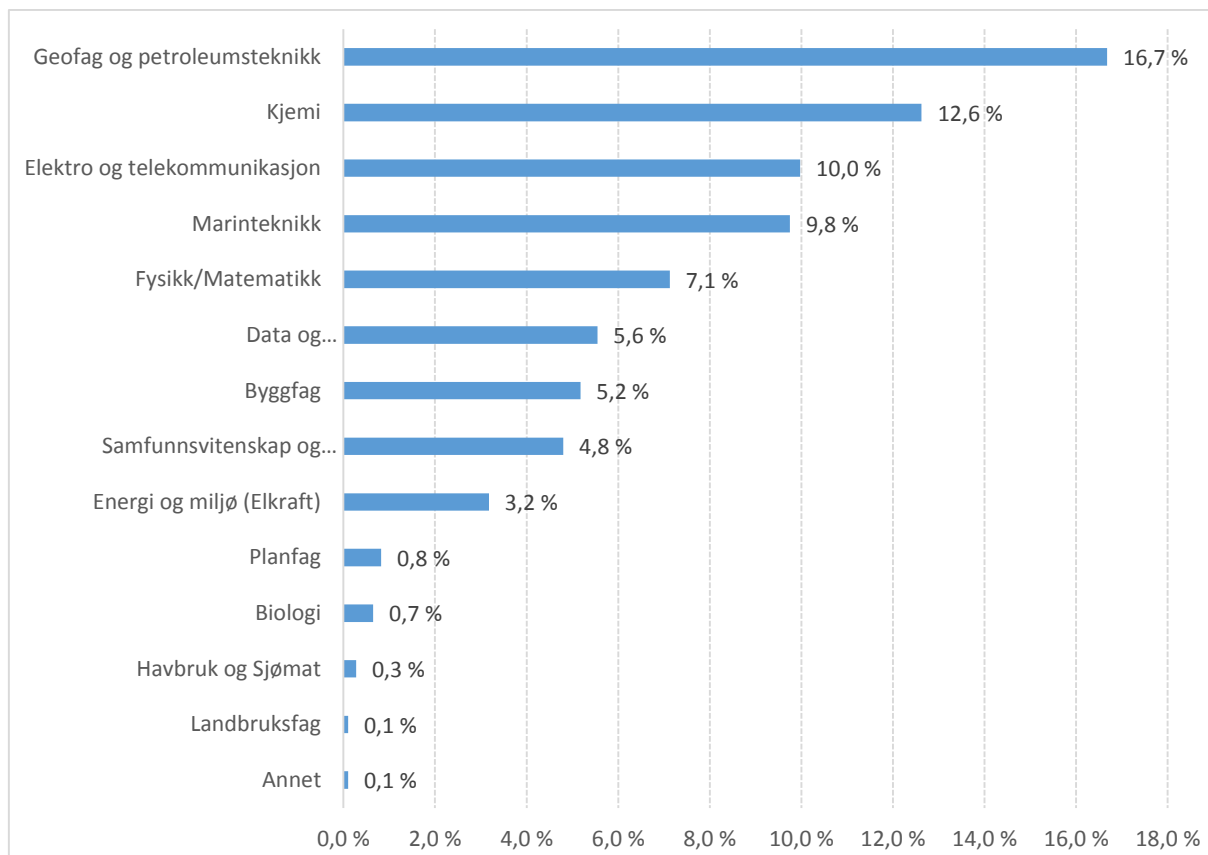

Oljesektoren sysselsetter medlemmer innen en rekke faggrupperinger og kan derfor ramme vidt ved nedgang i denne bransjen. Ved en undersøkelse gjennomført blant 4000 tilfeldige uttrukne medlemmer innen petroleumsbasert næring i 2015², hadde flest bakgrunn innen geofag, 17 prosent, men det er også andeler innen kjemi (13 prosent) og en rekke andre faggrupper i større og mindre grad (figur 4).

¹ Sammensetningen av faggruppene er endret siden 2015. Dette kan gi noen utslag i tallene, og ekstra positivt innenfor Biologi gruppen blant annet i år, da denne gruppen er relativt liten totalt sett. Bioteknologi og biomedisin er blant annet flyttet fra Kjemi. Da jobbmarkedet er bedre innen de biologiske fagene da kjemi er mer knyttet opp til olje og gass og leverandørvirksomhet til denne virksomheten, vil dette slå mer negativt ut innen kjemifagene.

² <https://www.tekna.no/globalassets/filer/rapporter/arbeidsmarked/situasjonen-i-norsk-olje--og-gassvirksomhet-2016.pdf>

Figur 4 Ansatte innen petroleum- og gassbransjen i 2015

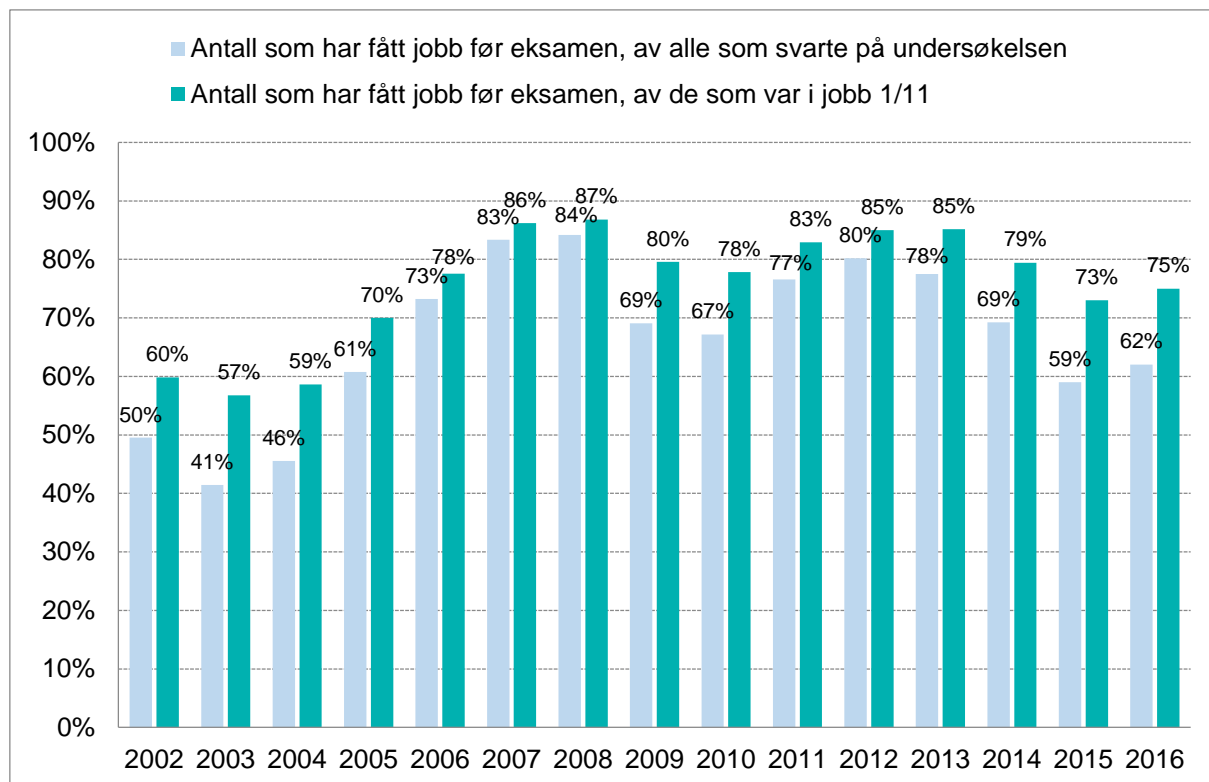
En økning av nyutdannede som fortsetter utdanning og kurs innen enkelte fag

Vi ser at i tider med økt arbeidsledighet, er det flere av medlemmene som fortsetter utdanning og kurs innen enkelte fag, mens de søker etter jobb, dette gjaldt 7 prosent i 2015. Det er flest innen maskinteknikk som svarer at de fortsetter utdanning, 22 prosent, men det er også andre medlemmer på tvers av faggrupper som gjør dette, marinteknikk, geofag, kjemi og elektro. Dette kan vitne om at medlemmene prøver å omstille seg og må tenke bredere om arbeidsmarkedet, når det er færre tilgjengelige jobber.

62 prosent hadde fått jobb før studieslutt

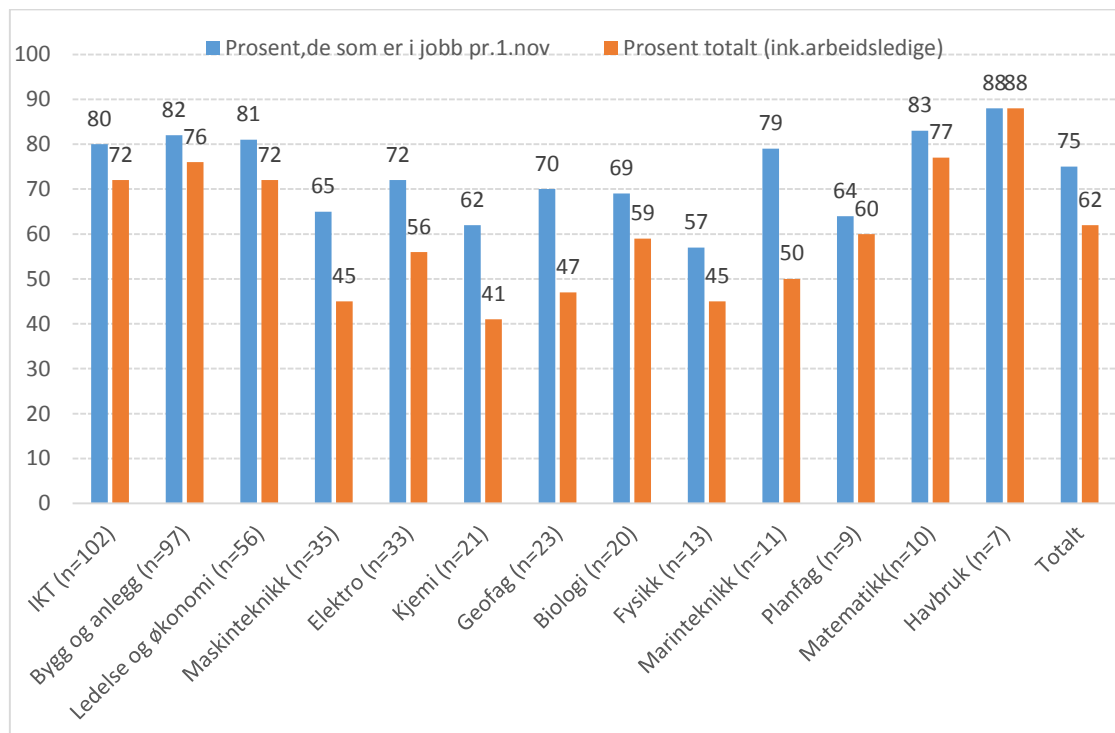
Om vi inkluderer alle som har svart på undersøkelsen, de i inntektsnivende jobb og de arbeidsledige, finner vi at 62 prosent fikk jobb før de hadde avsluttet studiene. 75 prosent av de som hadde fått seg jobb pr.1.november fikk seg jobb før studieslutt, det ligger omtrent på samme nivå som på samme tid i 2015, men det er 18 prosent færre enn i 2012 (figur 4).

Figur 5 | jobb før studieslutt på totalnivå

Det er færrest som har fått jobb før de har avsluttet utdanningen innen maskinteknikk, elektro, kjemi, geofag, fysikk og geofag, dette korresponderer med det som allerede er nevnt rundt faggruppene.

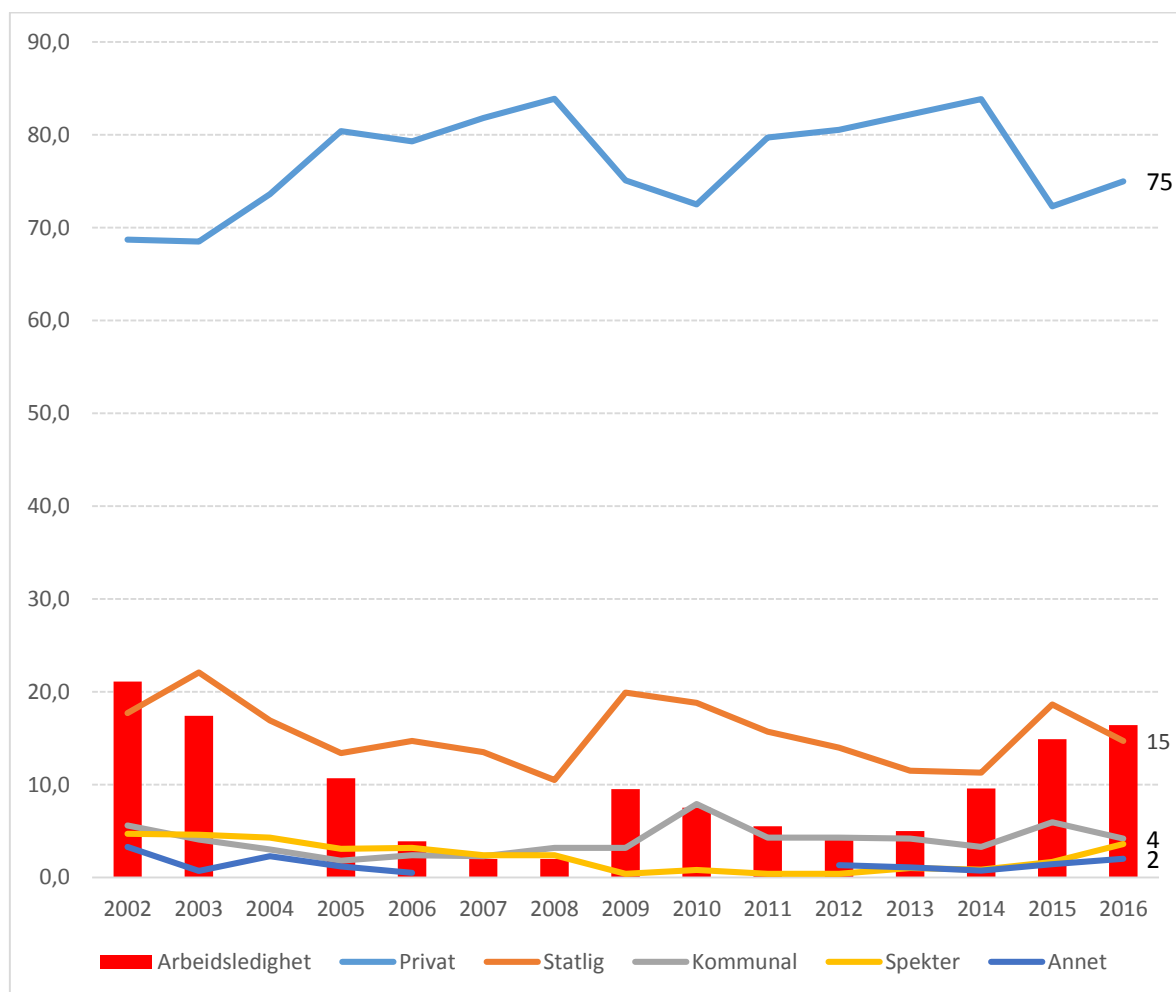
Figur 6 Jobb før studieslutt etter faggruppe

Flere begynner å jobbe i offentlig sektor

Mengden ansatte i privat sektor følger konjunktorene. Det er flere nyutdannede som får seg jobb i privat sektor i dårligere økonomiske tider, mens flere ender opp med en jobb i offentlig sektor. Det er 74 prosent som har fått seg jobb i privat sektor ved årets undersøkelse, 12 prosentpoeng færre enn i 2014, i likhet med 2009/2010. 15 prosent begynner å jobbe i statlig sektor og 4 prosent innen kommunal sektor. Annet posten rommer selvstendig næringsdrivende blant annet.

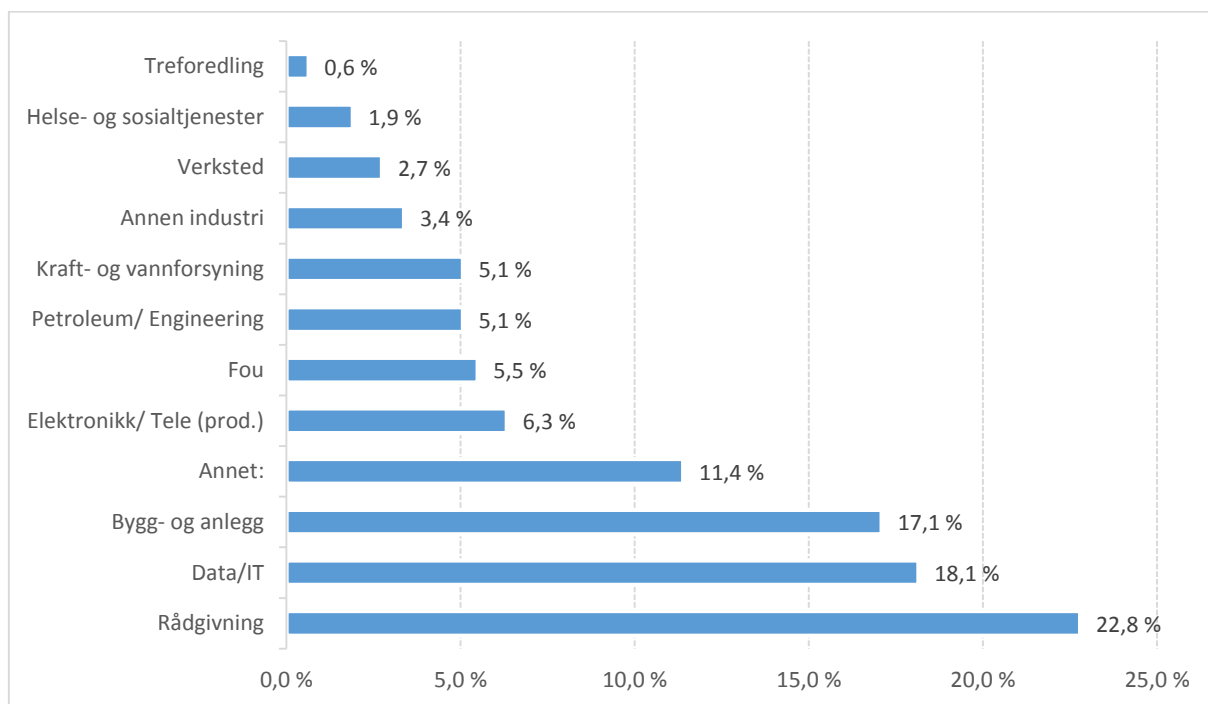
Figur 7 Sektorvis fordeling

De fleste innen privat sektor begynner å jobbe innen rådgivning, data/IT og bygg og anlegg

Den største gruppen som får seg jobb i privat sektor, 30 prosent, svarer at de begynner i rådgivende virksomhet, deretter innen data/IT og bygg og anlegg. 5 prosent begynner i olje og gassbransjen.

Figur 8 Bransjevis fordeling

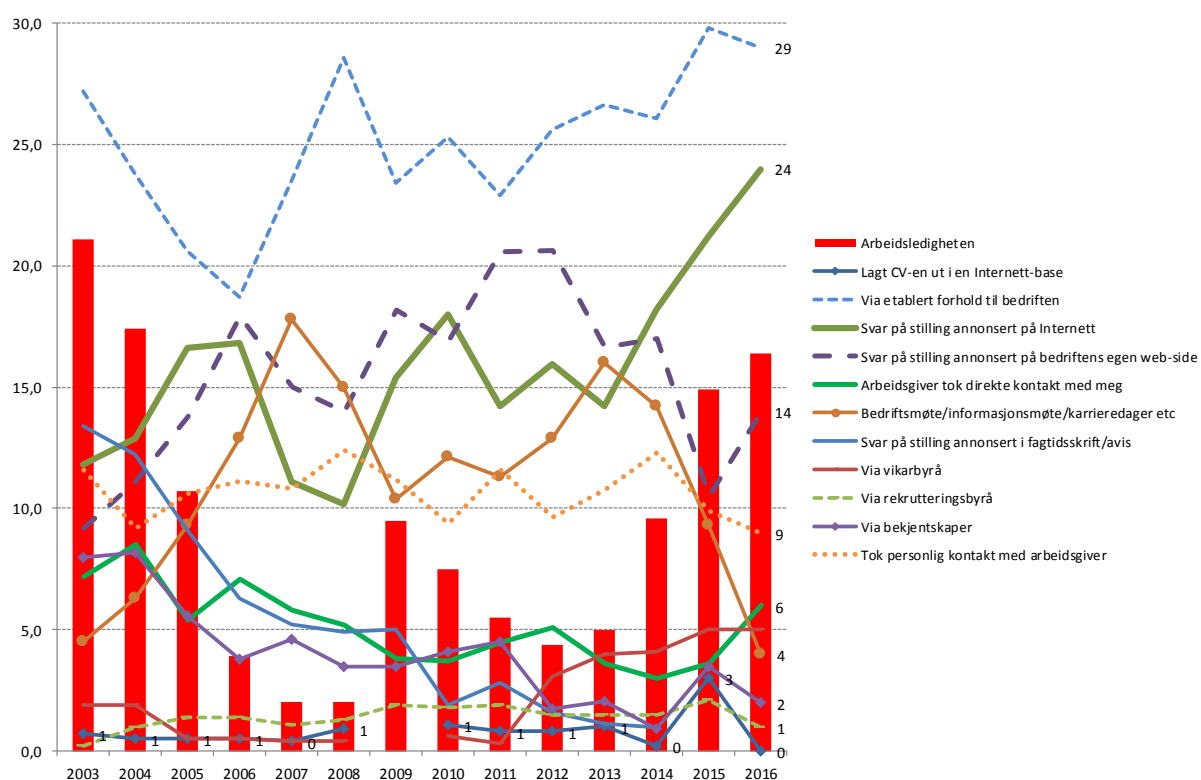

Hvordan påvirker nedgangstidene jobbsøkingprosessen?

Mange får seg fortsatt jobb gjennom et etablert forhold til en arbeidsgiver

Vi ser at flest får seg jobb via et allerede etablert forhold til en arbeidsgiver, 29 prosent. Dette kan ha en viss sammenheng med at det er såpass mange av medlemmene som har en deltidsjobb ved siden av studiene, 61 prosent, noe som har vært en økende trend over mange år (figur 10). 2 av 3 har ved tidligere undersøkelser svart at deltidsjobben har vært relevant i forhold til studiene de har gått på. Om de også gjør oppgaver for bedriftene i studiene er veien til jobb kort. Studentene jobber i gjennomsnitt 9 timer pr. uke.

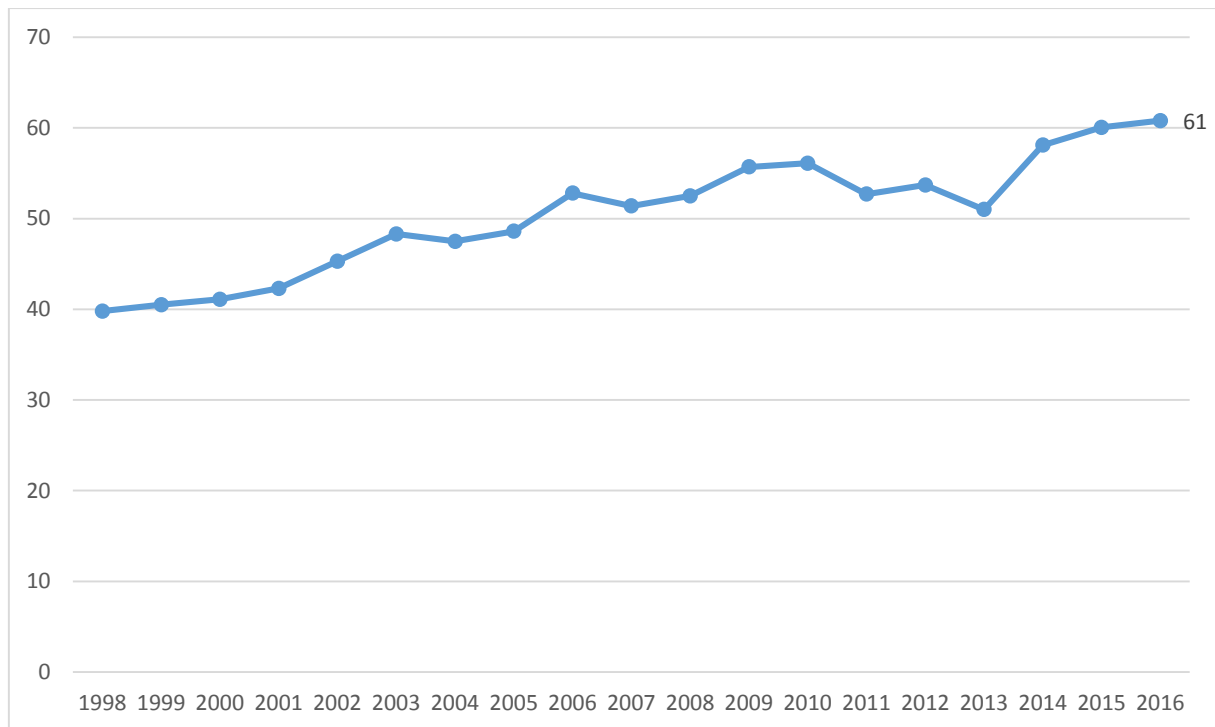
Figur 9 Hvordan får medlemmene seg jobb?

Vi ser allikevel også, selv om mange får jobb gjennom et eksisterende forhold til en arbeidsgiver, at det er flere som selv må aktivt ut for å søke jobber nå enn tidligere. 24 prosent har blant annet fått seg jobb, gjennom å svare på stillinger annonsert på Internett, en oppgang på 20 prosentpoeng fra 2013.

Bedriftsmøte/informasjonsmøte/karrieredager etc. har avtatt fra 16 prosent i 2013, til 4 prosent i 2016, bedriftene oppsøker ikke lenger lærestedene fordi det er færre jobber å tilby og derfor ikke lenger like stor kamp om bra kandidater.

Figur 10 Andelen studenter som har deltidsjobb under studiene.

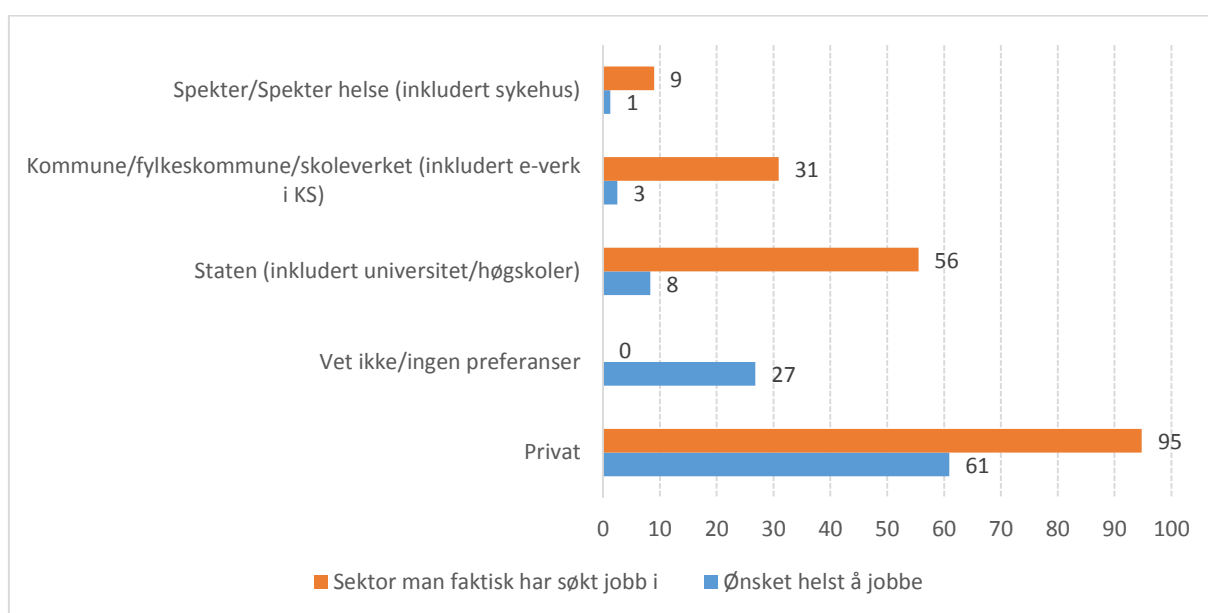

'Alle' søker fortsatt jobb i privat sektor, men færre, 6 av 10 svarer at de helst ønsker jobb her

95 prosent av eksamenskull 2016 søkte jobb i privat sektor, litt over halvparten søkte statlig sektor, 31 prosent innen kommunal sektor og 9 prosent i spekter.

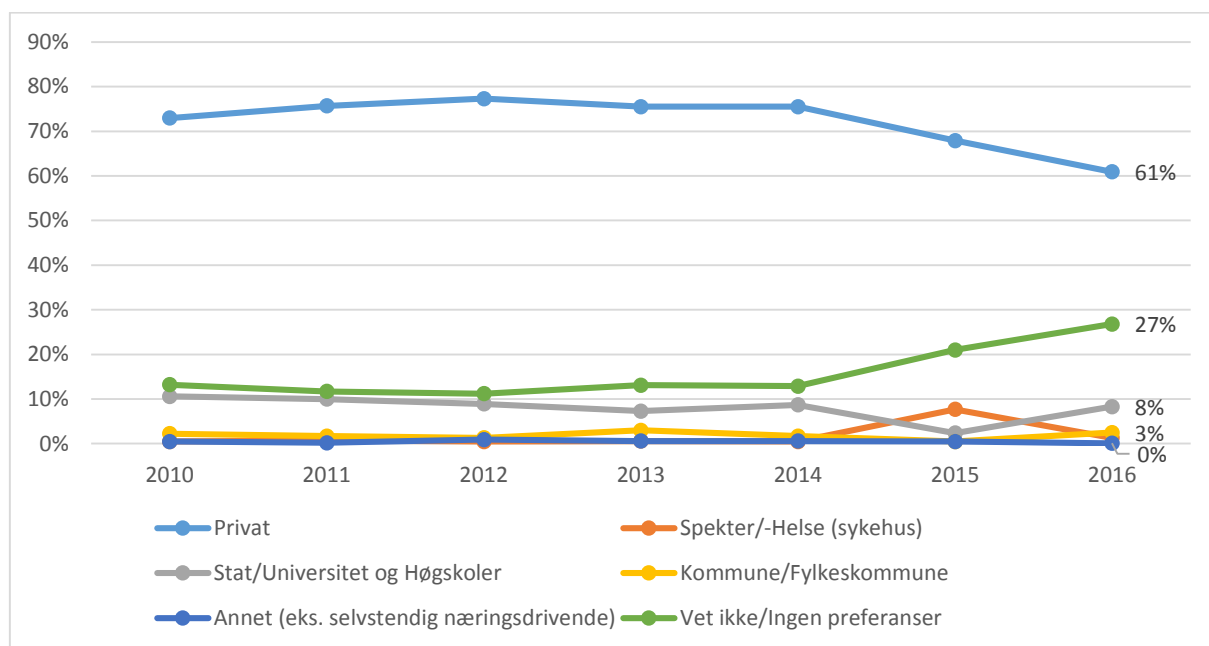
Selv om «alle søker jobb i privat sektor, var det bare 61 prosent som svarte at de helst ønsket å jobbe i privat sektor totalt sett (figur 11). Vi ser at det er forskjell på kvinner og menn. 68 prosent av mennene ønsker å jobbe i privat sektor, det samme gjelder for 47 prosent av kvinnene. 27 prosent svarte at de ikke har noen preferanse på hvor de ønsker å jobbe totalt sett, dette gjaldt 37 prosent av kvinnene. (figur 11).

Figur 11 Sektor preferanse

Vi ser endringer i sektorpreferanse over tid. Vet ikke/ingen preferanse om hvilken sektor man ønsker å jobbe i, og et ønske om jobb i stat/universitet og høyskoler har økt de siste to årene, mens preferansen for privat har sunket tilsvarende (figur 11). Andelen som ønsker seg jobb innen kommunal sektor holder seg lav, til tross for mange initiativ til å gjøre jobber innen denne sektoren mer attraktiv.

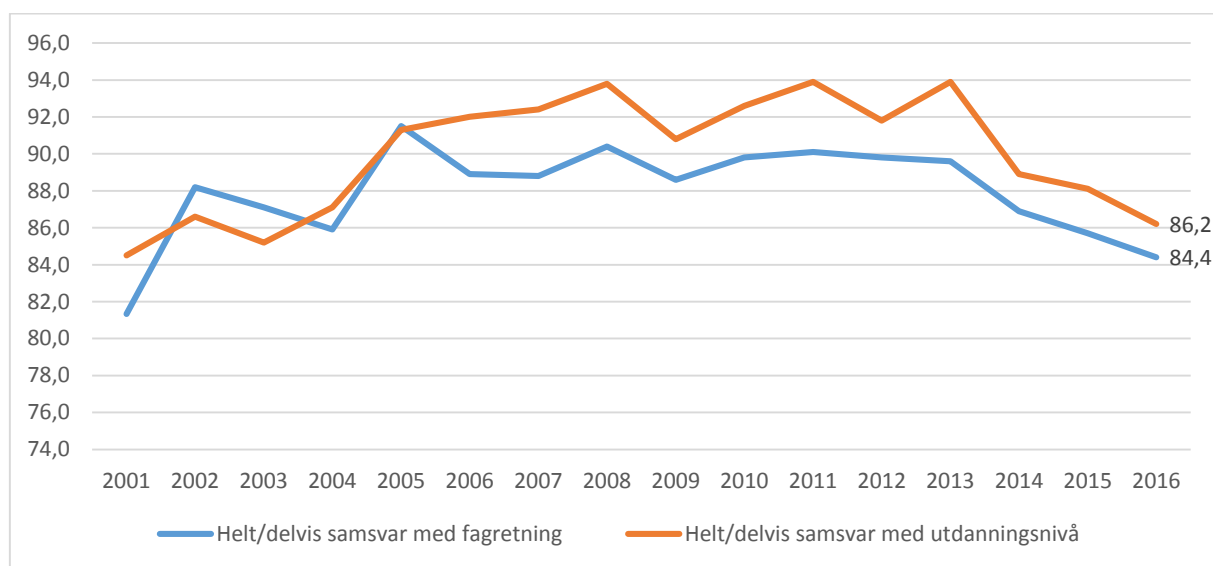
Figur 12 Sektorpreferanse historiske tall

Mindre relevant jobb i dårlige økonomiske tider

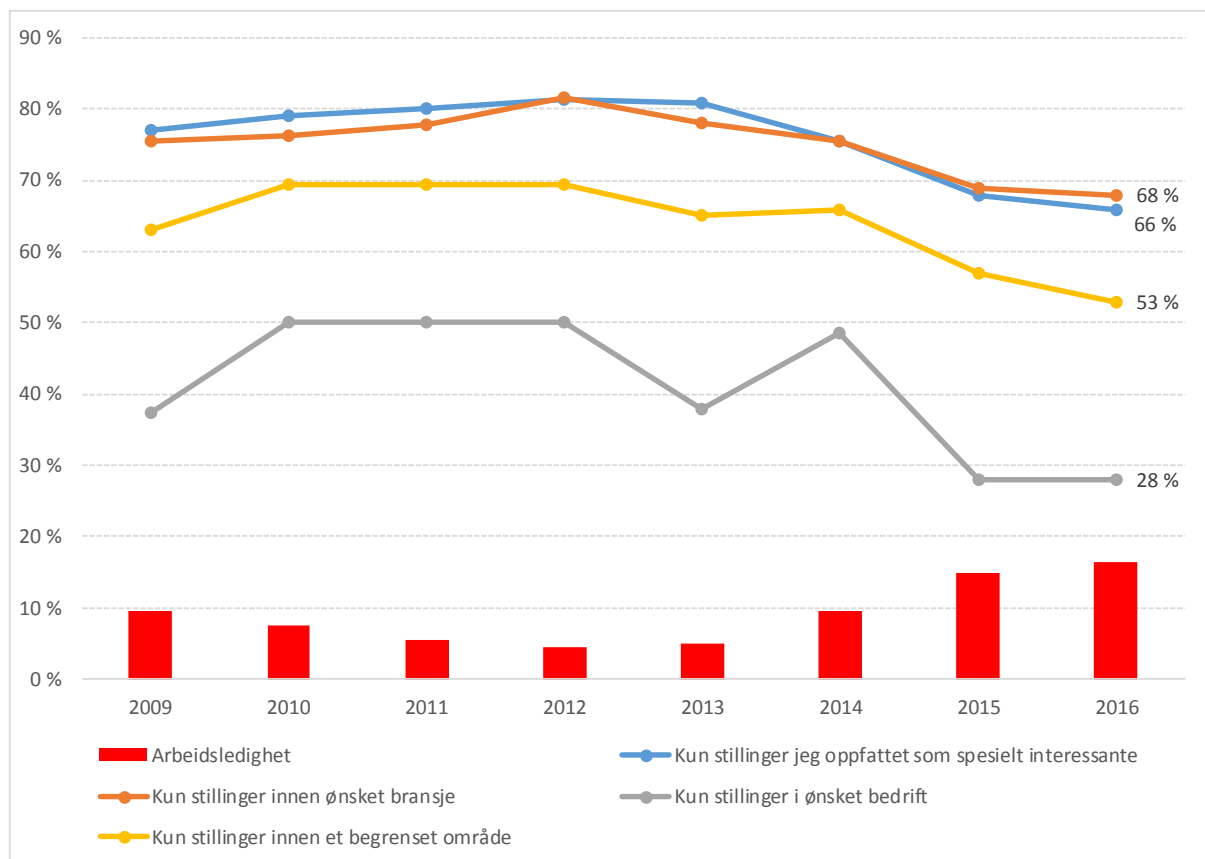
Vi ser at det er noe mindre samsvar mellom utdanningsnivå/ fagretning og den jobben de nyutdannede har fått nå enn tidligere. Det er allikevel fortsatt over 80 prosent som svarer at jobben samsvarer godt med utdanningen de har på fagretning og nivå ved årets undersøkelse. Det at det er litt mindre samsvar mellom utdanning og jobb skyldes trolig arbeidsmarkedet, og at medlemmene må ta til takke med flere jobber enn tidligere, som allerede nevnt.

Figur 13 Jobbens relevans historiske tall

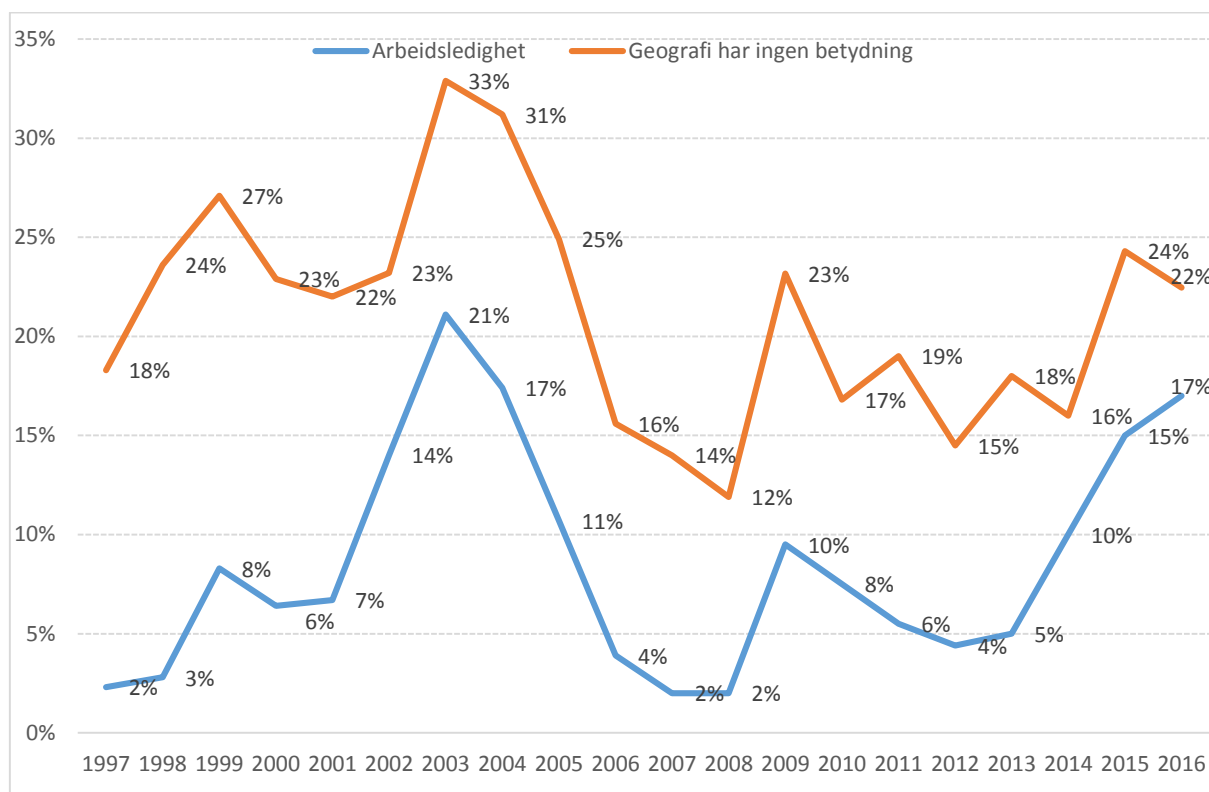
De nyutdannede blir spurt om hva de legger vekt på når de søker seg jobb. Er det slik at de helst ønsker seg en jobb i en bestemt bedrift, bransje eller område? De svarer at det viktigste i jobbsøking er å få seg en interessant jobb, innen ønsket bransje, 66 og 68 prosent har svart at dette er viktig for dem. Ved økt arbeidsledighet ser vi at alle variablene synker over tid. Det er for eksempel 53 prosent som sier at det er viktig at jobben de søker er innenfor et bestemt område, 16 prosentpoeng færre enn i 2010. 28 prosent ønsker seg jobb innen en bestemt bedrift, mens det samme gjaldt 50 prosent i 2010.

Figur 14 Helt enig eller enig i at de søkte på følgende stillinger

Figur 15 viser geografisk betydning, der man kan se at jobbets beliggenhet minsker i viktighet ved økt arbeidsledighet og motsatt.

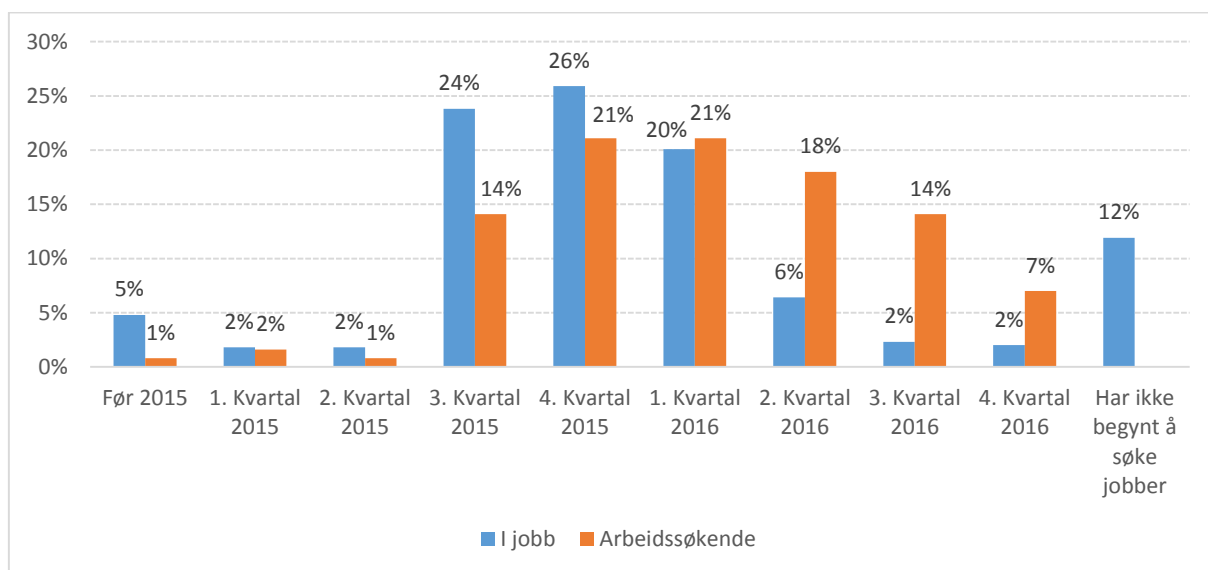
Figur 15 Geografisk betydning

60 prosent av de som hadde fått seg jobb pr.1 november, begynte å søke jobber i 2015, det samme gjaldt for 38 prosent av de arbeidsledige på samme tidspunkt

Vi ser over tid at de som har fått seg jobb pr.1.november starter jobbsøkingen tidligere enn de som ikke er i jobb/har fått seg jobb. Det er også en del som svarer at de ikke har måttet søke på noen jobb av forskjellige årsaker, 12 prosent.

Figur 16 Søknadsprosessen

Spørreskjema

Status

Hva var din status per 1. november ^{f('aar')}?

- I inntektsgivende arbeid (kan være relevant eller ikke relevant ift. utdanning)
- Har fått jobb, men skal tiltre senere (f.eks. pga verneplikt)
- Doktorgradsstudium
- Arbeidsledig, søker aktivt jobb
- Fortsetter høyere utdanning (på heltid)
- Fortsetter utdanning, kurs, enkelte fag, men søker aktivt etter jobb
- Annet: _____

Jobbsøking

Når begynte du å søke jobber?

Velg år. Dette gjelder også dersom du har søkt doktorgradsstudium.

- Jeg har ikke begynt å søke/ikke trengt å søke jobber av ulike årsaker
- 2013
- 2014
- 2015
- 2016

Jobbsøking

Når begynte du å søke jobber?

Velg måned.

- Januar
- Februar
- Mars
- April
- Mai
- Juni
- Juli
- August
- September
- Oktober
- November
- Desember
- Husker ikke

Jobber

Hva slags stillinger søkte/søker du?

	Helt enig	Enig	Både/og	Uenig	Helt uenig
Kun stillinger jeg oppfattet som spesielt interessante	☐	☐	☐	☐	☐
Kun stillinger innen ønsket bransje	☐	☐	☐	☐	☐
Kun stillinger i ønsket bedrift	☐	☐	☐	☐	☐
Kun stillinger i et bestemt geografisk område	☐	☐	☐	☐	☐

Sektor

I hvilken sektor ønsker/ønsket du helst å jobbe i?

- Privat
- Spekter/Spekter helse (inkludert sykehus)
- Staten (inkludert universitet/høgskoler)
- Kommune/fylkeskommune/skoleverket (inkludert e-verk i KS)
- Annet (f.eks. selvstendig næringsdrivende)_____
- Vet ikke/ingen preferanser

Preferanse

Hvorfor ønsker/ønsket du å jobbe i denne sektoren?

Det er mulig å velge mer enn ett svaralternativ.

- Arbeidsoppgaver
- Arbeidstid
- Utviklingsmuligheter
- Lønn
- Arbeidsplassens beliggenhet
- Annet, vennligst oppgi_____

Søknader

Vennligst kryss av for de sektorene hvor du faktisk søkte jobb:

- Privat
- Spekter/Spekter helse (inkludert sykehus)
- Staten (inkludert universitet/høgskoler)
- Kommune/fylkeskommune/skoleverket (inkludert e-verk i KS)
- Annet (f.eks. selvstendig næringsdrivende)_____

Jobb før studieslutt

Fikk du jobb før du var ferdig utdannet?

- Ja
 Nei

Samsvar

Mener du at stillingen du har fått samsvarer med utdanningens fagretning og nivå?

	(4) Helt	3	2	(1) Ikke i det hele tatt	Kan ikke svare
Fagretning	☐	☐	☐	☐	☐
Utdanningsnivå	☐	☐	☐	☐	☐

Første jobb

Hvordan fikk du din første stilling etter fullført utdanning?

Velg det alternativet som var hovedkilden til at du fikk jobben.

☐ Via etablert forhold til bedriften (masteroppgave, sommerjobb etc.)	☐ Lagt CV-en ut i en internetbase (LinkedIn osv.)
☐ Arbeidsgiver tok direkte kontakt med meg	☐ Via NAV (ikke via internet tjenesten)
☐ Tok personlig kontakt med arbeidsgiver	☐ Via rekrutteringsbyrå
☐ Bedriftsmøte/informasjonsmøte/karrieredager etc.	☐ Via bekjenskaper
☐ Svar på stilling annonsert pr Internett (Finn.no, NAV, LinkedIn osv.)	☐ Via veileder
☐ Svar på stilling annonsert på bedriftens egen webside	☐ Startet mitt eget firma
☐ Svar på stilling annonsert i avis/fagtidsskrift	☐ Annet _____

Lønnsforhandling

Forhandlet/diskuterte du lønn ved ansettelse i din første jobb etter studiet?

Her menes f.eks. at man selv har lagt frem et forslag til lønn, ønsket en høyere lønn enn et tilbud man har fått osv.

- Nei, jeg aksepterte tilbudet uten forhandlinger/diskusjoner
 Ja, jeg forhandlet/diskuterte
 Ja, jeg forhandlet/diskuterte og kontaktet Tekna først/underveis
 Annet: _____

Teknas lønnsstatistikk

Kjente du til Teknas lønnsstatistikk på forhånd?

- Ja, men benyttet den ikke i lønnsforhandlinger
- Ja, og jeg benyttet den i lønnsforhandlinger
- Nei

Teknas begynnerlønnsanbefaling

Kjente du til Teknas begynnerlønnsanbefaling på forhånd?

- Ja, men benyttet den ikke i lønnsforhandlinger
- Ja, og jeg benyttet den i lønnsforhandlinger
- Nei

Ekstrajobb

Har du hatt ekstrajobb ved siden av studiet?

Her mener vi ikke sommerjobb. Dersom du ikke har hatt jobben hele studiet, svar med utgangspunkt i den perioden du har hatt jobben.

- Fulltidsjobb, tok studiet ved siden av annen full jobb som selvstendig næringsdrivende, ingeniør eller annet
- Deltidsjobb, gjennomsnittlig antall timer per uke: _____
- Nei

Tidligere utgivelser:

1/2015 Teknas teknologibarometer

2/2015 Situasjonen i norsk- olje og gassvirksomhet

3/2015 Konkurranseskousuler i norsk næringsliv

U.N. Nye arbeidsplasser for fremtidig vekst

4/2015 Teknas studentundersøkelse 2015

1/2016 Situasjonen i norsk olje- og gassvirksomhet II (i oktober)

1/2017 Arbeidsmarkedsundersøkelsen

Tekna